

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 14. juni 2007 truffet vedtak i

Sak nr: 43/07 (arkivnr: 200700405-15)

Saken gjelder: Klage fra A på sorenskriver B ved X tingrett

Utvalgsmemberer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Halvor Kjølstad
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg

Offentlighet: I medhold av offentlighetsloven § 5 a er klagerens navn og navn på klagerens motpart i rettssaken unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.

Vedtak: Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

Innledning:

Ved brev av 5. april 2007 har A inngitt klage på sorenskriver B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt sorenskriver B, som ved brev av 4. mai 2007 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra advokat C, advokat D og psykolog E. Klagen er supplert ved brev av 11. juni 2007.

Saksfremstilling:

F innga den 30. juni 2006 stevning i sak om samværsrett etter barneloven § 61 til X tingrett. Saksøkt var barnets mor, A. Saksøkers prosessfullmektig var advokat D og saksøktes prosessfullmektig var advokat C.

Det første forberedende rettsmøtet i saken ble holdt 23. august 2006. Rettsmøtet ble administrert av tingrettsdommer G. I møtet ble partene blant annet enige om oppnevning av sakkyndig, samt å holde nytt saksforberedende møte 9. januar 2007.

Psykolog E ble oppnevnt som sakkyndig av retten i brev av 17. oktober 2006. Brevet inneholdt mandatet for den sakkyndige.

X tingrett holdt nytt saksforberedende rettsmøte 9. januar 2007. Rettsmøtet ble administrert av sorenskriver B.

Partene inngikk rettsforlik i rettsmøtet.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Hun opplevde at sorenskriver B under hele det forberedende rettsmøtet hadde et negativt bilde av henne som kvinne/mor og yrkesutøver. Dommeren gjorde merkbare forskjeller på partene under rettsmøtet. Selv om dommeren innledningsvis uttalte at han ikke ville tillate ”skittkasting” mellom partene, ga han rom for ”skittkasting” fra hennes motpart.

Hun opplevde at dommeren gjentatte ganger gjorde narr av henne under rettsmøtet. Ved én anledning ble hun bedt om å komme med konkrete forslag til løsninger. Når hun og advokaten gjorde det, begynte dommeren igjen å gjøre narr av deres innspill og fikk med seg motparten på dette. Hennes advokat uttalte at han aldri har opplevd liknende behandling tidligere.

Hun opplevde videre at dommeren hadde et svært anstrengt forhold til hennes yrkesbakgrunn som sosionom/barnevernkonsulent.

Under rettsmøtet ble hun også svært bekymret over det verdisynet dommeren la frem i retten. Dommeren hevdet i rettsmøtet at det var helt greit å forhandle om barnet. Ifølge dommeren var det det rettsforhandlingene skulle handle om.

Videre tillot dommeren at den sakkyndige bare fulgte opp de punkter i mandatet som hennes motpart kom med.

Innklagede – sorenskriver B – har i hovedsak vist til følgende:

Han forsøker regelmessig å få til en uformell tone i slike saker. Han forsøker samtidig tidlig å avskjære eventuelle mer eller mindre gjensidige beskyldninger partene imellom. Han har også den grunnholdning at det i disse sakene vil være ”best for barnet” at foreldrene blir enige. At dette skulle oppleves som at det er ”helt legitimt å gjøre barn til forhandlingsvare” virket på ham søkt og ganske så spesielt.

Det ble presisert på forhånd at den sakkyndige ikke hadde rukket å gå nærmere inn på alle punktene i mandatet og at den sakkyndige heller ikke hadde utarbeidet noen skriftlig redegjørelse. Etter særmøter med partene, fant man altså å kunne inngå et relativt omfattende rettsforlik. Han har ikke hørt noe som kan tyde på at E ikke er en dyktig fagmann.

Prosessfullmektig – advokat C – har i hovedsak uttalt følgende:

Det er liten tvil om at A etter rettsmøtet følte det slik som hun beskriver i klagen. Saken berører henne sterkt og hun følte at det ble for enkelt å ta stilling til saken uten at den sakkyndige hadde fullført sitt arbeid i henhold til mandatet.

Han kan for sin egen del ikke slutte seg til de subjektive beskrivelsene av dommeren som gis i klagen. Selv om hun nok oppriktig har følt det slik, er det når man ser det utenfra, ikke grunnlag for å hevde at dommeren gjorde narr av A, at han opptrådte svært partisk som dommer m.v. Han vil videre presisere at han verken har uttalt eller ment at han aldri har opplevd lignende behandling tidligere fra en dommer, slik det uttrykkes i klagen.

Det er mulig at motparten fikk lov til å gå noe langt i å fremsette beskyldninger m.v. mot A, men det er ikke uvanlig med høy temperatur i disse sakene.

Det rettsforlik som ble inngått, var det videre ikke noe å utsette på der og da, selv om det i ettertid har vist seg at det samvær som faren i forliket ble innrømmet, ikke uten videre var forsvarlig, og at A som mor derfor hadde en berettiget frykt for den videre utvikling.

Prosessfullmektig – advokat D – har i hovedsak uttalt følgende:

Han kjenner seg overhodet ikke igjen i de karakteristiske klager gir deltakerne under hovedforhandlingen. Både dommeren og den sakkyndige behandlet samtlige involverte med den forventede respekt. Det er riktig at A ble mer avbrutt av dommeren under sine forklaringer enn motparten. Det hadde den enkle forklaring at A var uvanlig pratsom og således kom inn på forhold som ikke var relevante for saken. Han tar avstand fra at han, eller hans klient, drev ”skittkasting” under hele rettsmøtet. Etter hans mening opptrådte de korrekt, men var slett ikke enig i alle hennes holdninger og argumentasjoner.

Han ser ikke bort fra at hun følte seg uthengt av både dommer, sakkyndig og ham selv i et konkret tilfelle. I forhold til avtale om samvær i julen, presiserte han, som prosessfullmektig for hennes motpart, at hun egentlig mente at samvær for faren skulle starte den 28. desember hver jul. På spørsmål fra dommeren om det var dette hun mente, svarte hun ja. Dommeren ga da meget klart uttrykk for at dette ville være urimelig og at det ville skape konflikt etter hvert. Den sakkyndige var enig i det.

Dommeren tok slett ikke parti med noen av sidene. Dersom A har følt et press på seg for å inngå forlik, må dette i tilfelle komme fra hennes prosessfullmektig.

Det er fullstendig tøvete av A å hevde at den sakkyndige kun har fulgt mandatforslaget fra hans part. Han har sannsynligvis aldri sett dette forslaget. Han kan heller ikke erindre at dette ble tatt opp i rettsmøtet.

Han kan etter dette ikke se at det er noe som helst grunnlag for As angrep på dommeren og den sakkyndige.

Sakkyndig – psykolog E – har i hovedsak uttalt følgende:

Grunnen til at mandatet ikke ble fulgt, var ikke manglende hensikt fra hans side, men manglende tid. Mandatet fikk han fra retten, og det var i forståelse med retten at mandatet ble frafalt. Hvilke punkter den ene eller annen part kunne ha bidratt med, kan han umulig vite, da han ikke deltok i rettsmøtet hvor mandatet ble fastsatt.

Etter hans syn ledet sorenskriver B forhandlingene på en tvers gjennom seriøs og profesjonell måte. Han la noe vekt på å være uhøytidelig, sågar humørfyllt, der det kunne passe, men han gikk aldri over streken. E reagerte overhodet ikke negativt på sorenskriverens prosessledelse. At sorenskriveren skal ha gjort narr av A eller at han misbrukte sin makt og tok parti, er fullstendig misforstått.

Etter hans syn ble begge parter behandlet ytterst respektfullt.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Det er ingen av partene som har bedt om å få gi muntlig forklaring.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstoloven § 236 første ledd.

Det gjelder imidlertid visse begrensninger i Tilsynsutvalgets kompetanse. Blant annet kan utvalget ikke vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig, jf domstoloven § 236 siste ledd. Anførsle om endringer av mandat mv gjelder forhold som etter sin art kan påberopes som saksbehandlingsfeil ved anvendelse av rettsmidler. Disse anførsle kan dermed ikke behandles av utvalget.

I forarbeidene til lovbestemmelsene om disiplinærordningen er det trukket opp en nærmere ramme for hva utvalget i slike tilfeller har kompetanse til å behandle.

Domstolkommisjonen uttaler således i NOU 1999:19 side 326 følgende:

”Schei-utvalget mente at disiplinærorganets myndighet burde begrenses til å gjelde ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Kommisjonen er enig i at slik atferd må omfattes av klage- og disiplinærordningen. Dette innebærer bl a at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse, f eks at dommeren ikke griper inn overfor en advokat som i sin spørsmålsstilling eller holdning overfor vitner opptrer i strid med loven, jf. tvistemålsloven § 219 og straffeprosessloven § 136. ...”

Tilsynsutvalget anser seg i samsvar med dette kompetent til å vurdere om sorenskriver B, som rettens administrator, har opptrådt ”uhøvisk eller utilbørlig”.

A har uttalt blant annet at hun opplevde at sorenskriver B hadde en negativ holdning til henne som kvinne/mor og yrkesutøver. Han gjorde merkbar forskjell på partene i saken. Hun opplevde at dommeren gjorde narr av henne i retten og at han hadde et anstrengt forhold til hennes yrkesbakgrunn som sosionom/ barnevern-konsulent.

Utvalget vil innledningsvis bemerke at det er beklagelig hvis en part i en rettssak sitter igjen med en følelse av at dommeren ikke har behandlet saken og partene nøytralt. På samme vis er det beklagelig at en part opplever at dommeren under rettsmøtet gjør narr av en part, eller lar administreringen av saken påvirkes av utenforliggende hensyn.

På bakgrunn av sakens opplysninger finner imidlertid Tilsynsutvalget at det ikke er godtgjort at sorenskriver B var partisk i sin administrering av rettsmøtet, herunder at han gjorde narr av A eller ga uttrykk for et anstrengt forhold til hennes profesjon.

Klagen konkretiserer ikke nærmere på hvilke måter sorenskriverens kritiserte atferd eller holdninger kom til uttrykk i rettsmøtet. Det er således vanskelig å vite hvilke uttalelser eller annen atferd som særlig har vært oppfattet som krenkende. Utvalget viser til de innhentede uttalelsene fra prosessfullmektigene og den sakkyndige, hvor det tas avstand fra klagerens negative beskrivelse av dommerens prosessedelse. Tilsynsutvalget finner på denne bakgrunn at sorenskriver B ikke kan bebreides at A satt igjen med en subjektiv oppfatning av ikke å ha blitt behandlet nøytralt og respektfullt.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.